

Opinia prawna sporządzona na rzecz: AZS z siedzibą w Warszawie;

Przedmiot opinii: Określenie katalogu osób fizycznych, podlegających zgłoszeniu do Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych z tytułu pozostawania beneficjentami rzeczywistymi jednostek terenowych AZS, posiadających osobowość prawną, w rozumieniu ustawy z dn. 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, po zmianach, dokonanych ustawą z dn. 30 marca 2021 roku, o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie z dniem 15 maja 2021 roku (Dz. U. z dn. 30 kwietnia 2021 r., poz. 815);

Data sporządzenia: 15 listopada 2021 roku;

Podstawa prawna: art. 2 ust. 2 pkt 1; art. 2 ust. 2 pkt. 1 a tiret 1-5 ustawy dn. 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu; art. 1 pkt 4 lit. b ustawy z dn. 30 marca 2021 roku, o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw.

Rekomendacje: Dokonanie wpisu do Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, w przypadku jednostek terenowych AZS posiadających osobowość prawną, nie tylko Członków Zarządu Głównego AZS, lecz także Członków Zarządu każdej z tych jednostek terenowych.

UZASADNIENIE

Z dniem 15 maja 2021 roku weszła w życie ustawa z dn. 30 marca 2021 roku, o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw, na mocy której znowelizowana została definicja **beneficjenta rzeczywistego**, zawarta w art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy dn. 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (dalej jako: „ustawa”).

Poprzednio obowiązująca redakcja wzmiankowanego przepisu zdawała się pozostawiać podmiotom prawa większą elastyczność przy określeniu katalogu osób fizycznych, które w danym, konkretnym przypadku powinny zostać wpisane do Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, bowiem przepis art. 2 ust. 2 pkt 1 wzmiankowanej ustawy, zawierający definicję legalną **beneficjenta rzeczywistego**, brzmiał w sposób następujący:

„Ilekroć w ustawie jest mowa o:

beneficjencie rzeczywistym - rozumie się przez to osobę fizyczną lub osoby fizyczne sprawujące bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad klientem poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez klienta, lub osobę fizyczną lub osoby fizyczne, w imieniu których są nawiązywane stosunki gospodarcze lub przeprowadzana jest transakcja okazjonalna, w tym (...)”

Natomiast zgodnie z art. 1 pkt. 4 lit. b ustawy z dn. 30 marca 2021 roku, o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw (dalej jako: „ustawa nowelizująca”), brzmienie przywołanego powyżej art. 2 ust. 2 pkt. 1 ustawy zostało

zmienione w sposób, który jak się wydaje, bezpośrednio rzutować może na stopień elastyczności danego podmiotu w kwestii określenia, które z pośród osób fizycznych, wywierających wpływ na czynności lub działania podejmowane przez dany podmiot, powinny zostać wpisane do Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, jako mieszczące się we wzmiankowanej definicji legalnej **beneficjenta rzeczywistego**. Art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy, po zmianach, wprowadzonych ustawą nowelizującą, brzmi bowiem w sposób następujący:

„Ilekroć w ustawie jest mowa o:

beneficjencie rzeczywistym - rozumie się przez to **każdą osobę fizyczną sprawującą bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad klientem poprzez posiadane uprawnienia**, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez klienta, lub każdą osobę fizyczną, w imieniu której są nawiązywane stosunki gospodarcze lub jest przeprowadzana transakcja okazjonalna, w tym (...)”

Z wykładni przywołanego wyżej przepisu w brzmieniu nadanym mu ustawą nowelizującą, w szczególności w zestawieniu z poprzednią redakcją wzmiankowanej normy prawnej, zdaje się wynikać, że na skutek nowelizacji ustawodawca rozszerzył katalog osób fizycznych, które uważane są za **beneficjentów rzeczywistych**, i w konsekwencji podlegają wpisowi do Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych. Ustawodawca nie poprzestał już bowiem na ogólnym stwierdzeniu, iż **beneficjentem rzeczywistym** jest „osoba fizyczna lub osoby fizyczne”, wyraźnie w znowelizowanym przepisie określając, że ma to być „**każda** osoba fizyczna”, która odpowiada dalszej części definicji **beneficjenta rzeczywistego**.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę zdecydowanie bardziej kategoryczne wskazanie przez ustawodawcę w znowelizowanym art. 2 ust. 2 pkt. 1 ustawy, że **beneficjentem rzeczywistym** jest „**każda** osoba fizyczna” spełniająca określone w przywołanym przepisie przesłanki, **wyduje się, że postępowaniem bezpieczniejszym i zgodnym z intencją ustawodawcy, będzie dokonanie wpisu do Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych jednostek terenowych AZS, posiadających osobowość prawną, nie tylko Członków Zarządu Głównego AZS, lecz także Członków Zarządu każdej, poszczególniej jednostki terenowej, jako beneficjentów rzeczywistych teje jednostki.**

Wynika to z faktu, że w obecnym stanie prawnym ustawodawca wprost wskazuje, że **beneficjentem rzeczywistym** jest „**każda** osoba fizyczna, sprawująca bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad klientem poprzez posiadane uprawnienia (...)”, w związku z czym nie pozostawia podmiotom wyboru, które z tego typu osób fizycznych odpowiadających definicji **beneficjenta rzeczywistego** wpisać należy do Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, a nie sposób też uznać, aby Członkowie Zarządów jednostek terenowych AZS, posiadających osobowość prawną, nie sprawowali kontroli nad daną jednostką terenową.

Za wskazaną powyżej wykładnią zdaje się także przemawiać redakcja art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret 1-5 wzmiankowanej ustawy. Przepis ten rozszerza dodatkowo katalog osób fizycznych, odpowiadających definicji **beneficjenta rzeczywistego**, wskazując różne formy wpływu za dany podmiot, odwołujące się do określonych uprawnień właścicielskich lub korporacyjnych, które uzasadniają uznanie danej osoby fizycznej za **beneficjenta rzeczywistego**. Należy podkreślić, że przywołana norma prawna, poza osobami fizycznymi, które posiadają wymienione w tiret 1 – 4 uprawnienia korporacyjne lub właścicielskie, za **beneficjentów rzeczywistych** nakazuje uważać także, co do zasady, osoby fizyczne, wskazane w tiret 5, tj. takie, które „**zajmują wyższe stanowisko**

kierownicze” w danej jednostce organizacyjnej. Na takie rozumienie przywołanej normy prawnej wskazuje tiret 4 *in fine*, który kończy się alternatywą łączną „lub”, co z punktu widzenia zasad logiki prawniczej należy rozumieć w ten sposób, że za **beneficjentów rzeczywistych**, w przypadku jednego podmiotu, mogą być uznane łącznie zarówno osoby fizyczne, posiadające uprawnienia, określone w tiret 1-4, jak i takie, które odpowiadają definicji z tiret 5, to jest zajmujące w danej jednostce „wyższe stanowiska kierownicze”.

Co więcej, wskazany kierunek wykładni zdaje się potwierdzać znowelizowane brzmienie przywoływanego wyżej art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy, nakazujące uznać za **beneficjenta rzeczywistego** „każdą osobę fizyczną”, która w danym podmiocie odpowiada definicji ustawowej **beneficjenta rzeczywistego**. Mając więc na uwadze alternatywę łączną „lub”, zawartą w art. 2 ust. 2 pkt. 1 lit. a tiret 4 ustawy, zasadną wydaje się konstatacja, że ustawowej definicji **beneficjenta rzeczywistego** odpowiada każda osoba fizyczna, która spełnia przesłanki przedmiotowej definicji, określone w art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy, ale także każda z osoba fizyczna, która spełnia chociażby jedną przesłankę, uregulowaną w art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret 1-5 ustawy.

W związku z powyższym rekomendowane jest dokonanie wpisu do Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych w przypadku jednostek terenowych AZS posiadających osobowość prawną, nie tylko Członków Zarządu Głównego AZS, lecz także Członków Zarządu każdej z tych jednostek terenowych.

